การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาไหล อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี

Public Participation in Three-Years Development Plan of Nong Plalai Subdistrict Administrative Organization, Khao Yoi District, Phetchaburi Province

สุปราณี สุวรรณ์*
Supranee Suwan

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาปัจจัยและการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาไหล อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี และข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาไหล อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ตัวแทนครัวเรือนตำบลหนองปลาไหล อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 138 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ และการวิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบท

ผลการวิจัยพบว่า 1) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาไหล อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี โดยรวมมีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากทุกด้าน 2) ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านความรู้ความเข้าใจ และด้านผู้นำชุมชน ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี และด้านการเมืองท้องถิ่น ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 3) ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการมีส่วนร่วมของประชาชนกับการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาไหล อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี พบว่า ควรมีการจัดฝึกอบรมให้ความรู้เรื่องระเบียบ กฎหมายการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น และกฎหมายอื่น ๆ แก่ประชาชนและคณะกรรมการด้านต่าง ๆ รวมถึงสนับสนุนให้มีการจัดตั้งกลุ่มองค์กรชุมชนในพื้นที่ เพื่อพัฒนาศักยภาพผู้นำชุมชนในการจูงใจให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วมของประชาชน, แผนพัฒนาสามปี, การจัดทำแผนพัฒนา

* พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาไหล อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี

Abstract

The objectives of the study were to investigate factors affecting public participation in mapping out a three-years development plan of Nong Plalai subdistrict administrative organization, Khao Yoi district, Phetchaburi province and to recommend some policy suggestions towards public participation in mapping out the three-years development plan. The subjects of the study were 138 people who were the representatives from the family in the area of Nong Plalai. The data collection used was a questionnaire. The statistical devices used were frequency, percentage, mean, standard derivation, Multiple Linear Regression, and content analysis.

The findings are as follows: 1) The overall rate of public participation in mapping out the three-years development plan of Nong Plalai subdistrict administrative organization, Khao Yoi district, Phetchaburi province was at the high level. 2) The important factors affecting the public participation in mapping out the three-years development plan were the public's understanding towards the plan, community leaders, and local politics. These factors significantly affected the public participation at the level of .01. and 3) There are some policy suggestions that should be applied in mapping out the plan. The findings revealed that the people in the area should be familiar with regulation, relevant rules and laws about mapping the development plan by formal training. In addition, the responsible administrative organization should promote the importance of having a local organization which runs by public in order to enhance community leader's potential and persuade their participation in mapping out the plan.

Keywords: Public Participation, Three-Year Development Plan, Mapping Out a Development Plan

บทนำ

แผนพัฒนาท้องถิ่นเป็นเครื่องมือสำคัญอย่างยิ่งที่จะช่วยสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น เพื่อนำไปสู่การกำหนดจุดมุ่งหมายในการพัฒนา การกำหนดภารกิจและแนวทาง การดำเนินงาน เพื่อนำไปสู่จุดมุ่งหมายอย่างเป็นระบบ ซึ่งจะช่วยให้การกำหนดแผนงานโครงการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีทิศทางที่สอดคล้องและประสานสนับสนุนในจุดมุ่งหมายร่วมกัน ซึ่งนอกจากจะทำให้ปัญหาและความต้องการได้รับการตอบสนองอย่างเหมาะสมแล้วยังเป็นการบริหารทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดและยังเป็นการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการถ่ายโอนภารกิจจากหน่วยงานส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ในอนาคตหลักการสำคัญที่ถือเป็นหัวใจของการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ก็คือ การกำหนดจุดมุ่งหมายในการพัฒนาและการกำหนดแนวทางการพัฒนาที่จะนำไปสู่การบรรลุผลตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ หากไม่มีจุดมุ่งหมายในการพัฒนาที่ชัดเจนแล้ว การบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็จะเป็นการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าเรื่อย ๆ ไป ซึ่งนอกจากจะต้องการแก้ไขปัญหาอย่างซ้ำซ้อนและไม่มีที่สิ้นสุดแล้ว ยังอาจทำให้ปัญหามีความรุนแรงมากขึ้นจนเกินศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะแก้ไขได้ (พชรวรรณ พันธ์แตง, 2552, หน้า 2) และในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานจัดทำแผนพัฒนาเนื่องจากประชาชนในท้องถิ่นจะเป็นผู้ที่รู้ถึงสภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นมากที่สุดภายใต้เจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ที่ว่าด้วยแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐที่มุ่งเน้นให้รัฐต้องกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นพึ่งตนเองและตัดสินใจในกิจการท้องถิ่นของตัวเอง และในหมวดที่ 5 ที่ว่าด้วยการปกครองส่วนท้องถิ่นโดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบายปกครองการบริหารงานบุคคล การเงินและการคลัง และมีอำนาจหน้าที่ของตัวเองโดยเฉพาะและสอดคล้องกับนโยบายของรัฐ (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2550, หน้า 22)

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่นในอดีต ประชาชนในท้องถิ่นจะมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นของตนเองน้อยมาก การมีส่วนร่วมที่เป็นรูปธรรมคือ การเปิดโอกาสให้ประชาชนไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น แต่เมื่อเลือกตั้งเสร็จสิ้นมีสมาชิกสภาท้องถิ่นมีคณะผู้บริหาร หรือผู้บริหารท้องถิ่นแล้ว ประชาชนจะไม่มีส่วนร่วมอย่างอื่นเลยในกรณีที่ประชาชนสนใจจะมีส่วนร่วมในการปฏิบัติก็พบว่าไม่มีช่องทางที่เปิดให้ประชาชนทำอะไรได้ไม่มากนัก จึงทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขาดพลังขาดความร่วมมือและขาดความสนใจจากประชาชน ส่งผลให้การปกครองท้องถิ่นซึ่งเป็นการปกครองของคนในท้องถิ่นเองประสบความล้มเหลวอย่างสิ้นเชิง (สมบูรณ์ สุขสำราญ, 2545, หน้า 351) และการจัดทำแผนพัฒนาตำบลในแต่ละครั้ง ประชาชนในหมู่บ้านเข้ามามีส่วนร่วมน้อยมากเนื่องจากการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นจะมีคณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลและคณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้กำหนดแนวทางการพัฒนา กำหนดแผนงานโครงการจัดทำร่างแผนพัฒนาเสนอศูนย์ประสานการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลและเสนอสภาท้องถิ่นให้ความเห็นชอบตามลำดับ ซึ่งจะเห็นได้ว่าประชาชนจะเข้ามามีส่วนร่วมได้น้อยมาก (วิศิษฐ์ ทวีเศรษฐ, 2549, หน้า 469) นอกจากนี้ยังพบปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล คือ 1) ประชาชนโดยทั่วไปยังไม่เข้าใจทั้งโครงสร้างอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลในฐานะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมักเคยชินต่อรูปแบบสภาตำบล และเคยชินกับบทบาทการทำงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน 2) ประชาชนส่วนมากยังขาดการมีส่วนร่วมในการควบคุม ตรวจสอบติดตามการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบล เป็นเหตุให้องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นองค์กรของรัฐ (ระดับท้องถิ่น) ในตำบล หมู่บ้านมีอิทธิพลเหนือวิถีชีวิตของประชาชนเป็นเจ้านายใหม่ของประชาชน (สัญลักษณ์ของเครื่องแบบสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ทำให้มีอำนาจและอิทธิพลเหนือกว่าการที่ประชาชนจะเข้ามา

ควบคุม) และ 3) ประชาชนบางแห่งให้ความคาดหวังกับองค์การบริหารส่วนตำบลสูงเกินไป โดยเข้าใจว่าองค์การบริหารส่วนตำบลจะเป็นองค์กรที่มาทำหน้าที่แทนหน่วยงานราชการ (อำเภอ) จึงเรียกร้องให้องค์การบริหารส่วนตำบลในกระทำด้านต่าง ๆ แทนหน่วยงานราชการโดยไม่คำนึงถึงรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลว่ามีเท่าไร (โกวิทย์ พวงงาม, 2552, หน้า 272)

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาไหล เป็นหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่งที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 เป็นรูปแบบของการปกครองที่เกิดจากการกระจายอำนาจการปกครองเพื่อวัตถุประสงค์ให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีโอกาสเรียนรู้ และดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในการปกครองท้องถิ่นด้วยตนเองเพื่อตอบสนองต่อการแก้ปัญหาความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งเครื่องมือที่ใช้ในการแก้ปัญหาความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง คือ การจัดทำแผนพัฒนาตำบลแบบมีส่วนร่วม แผนพัฒนาตำบลจึงเป็นเครื่องมือขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาไหลในการวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการของประชาชนเพื่อนำไปสู่การกำหนดจุดมุ่งหมายในการพัฒนาการกำหนดภารกิจและแนวทางการดำเนินงานอย่างเป็นระบบและการจัดทำแผนจะสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายได้จะต้องมีส่วนร่วมจากประชาชนในการสะท้อนปัญหาต่าง ๆ ในหมู่บ้าน การมีส่วนร่วมของประชาชนจะเป็นลักษณะร่วมเป็นประชาคม คือเป็นความรู้สึกร่วมและผูกพันร่วมของประชาชนสมาชิกกลุ่ม สมาชิกองค์กรในตำบลที่ต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาของตำบล ตลอดจนมีความต้องการที่จะร่วมกำหนดอนาคตและแนวทางการพัฒนาตำบลร่วมกันวางแผนร่วมปฏิบัติ ติดตามผล ตลอดจนร่วมรับผลประโยชน์ และรวมถึงการมีส่วนร่วมในฐานะผู้แทนประชาคมที่ประชาคมคัดเลือก เพื่อเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาไหล คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาไหลและคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาไหลในกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลจะมีขั้นตอนตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 แต่ในทางปฏิบัติการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนหรือการดำเนินการตามขั้นตอนในระเบียบยังคงไม่ได้รับการปฏิบัติอย่างแท้จริงจึงพบปัญหาการจัดทำโครงการต่าง ๆ ไม่ใช่ความต้องการของประชาชน (สุดาวรรณ์ มีบัว, 2547, หน้า 10)

ปัจจุบันองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาไหล ประสบปัญหาในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาในด้านต่าง ๆ คือ ทัศนคติที่ประชาชนมีต่อการเข้าร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา บางคนคิดว่าไม่สำคัญที่จะต้องเข้าร่วม เพราะคิดว่าไม่ใช่เรื่องของตัวเอง การไม่ชอบเป็นการส่วนตัวกับผู้บริหาร หรือเป็นฝ่ายตรงข้าม ก็ไม่อยากเข้าร่วมงานด้วย เช่น เกิดปัญหาว่าผู้บริหารทำโครงสร้างพื้นฐานให้กับพวกของตัวเอง ปัญหาว่าองค์การบริหารส่วนตำบลพัฒนาเฉพาะด้านโครงสร้างพื้นฐานมากเกินไป โดยไม่สนใจจะพัฒนาในด้านการส่งเสริมเศรษฐกิจในชุมชน เช่น ด้านอาชีพ ซึ่งขาดตลาดรองรับในการจำหน่ายผลผลิตของชุมชน จึงเป็นปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล จนทำให้ประชาชนไม่มีความผูกพันต่อองค์กร ต่างคนต่างอยู่ ต่างทำงาน ไม่มีความผูกพัน เช่น ใครอยากทำอะไรก็ทำไป ประชาชนไม่เข้าใจปัญหาด้านระเบียบ กฎหมายของการจัดทำแผนว่าการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล ต้องดำเนินการตามขั้นตอนของระเบียบการจัดทำแผน เพื่อให้การดำเนินการจัดทำแผนเป็นไปตามขั้นตอน ระเบียบ แบบแผน เช่น ด้านโครงสร้างพื้นฐาน หรือโครงการต่าง ๆ ที่เราสามารถดำเนินการได้ตามกฎระเบียบของการจัดทำแผนได้หรือไม่ แต่ตามความเข้าใจของประชาชนว่าตนเองเข้าร่วมเสนอโครงการไปแล้วจะต้องดำเนินการได้ทันที และมีนักการเมืองระดับท้องถิ่น และระดับชาติ เข้ามาแทรกแซงในการจัดทำแผน และเป็นผู้อยู่เบื้องหลังการชี้นำให้ประชาชนเสนอโครงการที่ตัวเองมีผลประโยชน์ ทำให้บางครั้งการจัดทำแผนพัฒนาไม่ตอบสนองหรือไม่ตรงกับความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง นอกจากนั้นยังพบว่า ประชาชนขาดการมี

ส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา ทำให้การจัดทำแผน อาจจะไม่บรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดทำแผนพัฒนา

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล เนื่องจากได้ตระหนักว่าการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลให้ประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ขององค์กรและตรงตามความต้องการของประชาชนในพื้นที่มากที่สุดนั้น จำเป็นจะต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่เป็นสำคัญ ตลอดจนศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาไหล เพื่อนำผลการศึกษาที่ได้มาใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาไหลต่อไปในอนาคตและสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาไหล อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีมีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาไหล อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี
3. เพื่อเสนอแนะเชิงนโยบายเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาไหลอำเภอเขาย้อยจังหวัดเพชรบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนและได้วิเคราะห์ สังเคราะห์จากแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องของนักวิชาการ และนักวิจัยหลายท่าน และ นำมาประยุกต์เป็นตัวแปรต้น คือปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ประกอบด้วย 1) ความรู้ความเข้าใจ 2) การเมืองท้องถิ่น 3) การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร 4) ด้านความสำคัญของแผน และ 5) ด้านผู้นำชุมชน และศึกษาแนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชนตามแนวคิดของ Cohen and Uphoff (1981, p. 129) ประกอบด้วย 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ 3) การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ 4) การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล

1. ประชากรและขนาดกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ตัวแทนครัวเรือนตำบลหนองปลาไหล จำนวน 855 ครัวเรือน จำนวน 855 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยจากตัวแทนครัวเรือนโดยใช้สูตรของ Green (1991, อ้างถึงใน ณัฐพล ขันธไชย, 2557, หน้า 17-31) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 138 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถาม แบ่งเป็น 4 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check-list) ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ รายได้ และระดับการศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาไหล อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาไหล อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี

แบบสอบถามตอนที่ 2 และตอนที่ 3 ได้สร้างขึ้นมาเพื่อให้คะแนนตามหลักของลิเคิร์ทสเกล (Likert Scale) โดยแบ่งระดับความคิดเห็น ออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้ 5 = เห็นด้วยมากที่สุด 4 = เห็นด้วยมาก 3 = เห็นด้วยปานกลาง 2 = เห็นด้วยน้อย และ 1 = เห็นด้วยน้อยที่สุด

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามคำถามแบบปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาไหล อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี

3. การทดสอบคุณภาพของเครื่องมือ

3.1 นำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้องและปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ จากนั้นนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาอีกครั้งหนึ่งเพื่อปรับปรุงแก้ไข แล้วจึงนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านตรวจสอบ เพื่อตรวจพิจารณาแก้ไขความตรงและความสอดคล้องของเนื้อหา โดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) และการใช้ภาษาของแต่ละข้อความ จากนั้นนำแบบสอบถามไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบ เมื่อพบข้อบกพร่อง ผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามให้สมบูรณ์และมีความเที่ยงตรงมากยิ่งขึ้น ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องรายข้อตั้งแต่ 0.67-1.00

3.2. การทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try-out) กับบุคคลที่มีลักษณะเช่นเดียวกับประชาชนที่อยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโรง อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยการคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟาของแบบสอบถามในภาพรวม ทั้งฉบับมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.959

4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) ได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) และการวิเคราะห์ข้อมูลระดับปัจจัยในการมีส่วนร่วมของประชาชนและการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาไหล อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าแปรปรวน (Variance) $(S.D)^2$ ในส่วนข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิดที่แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาไหล อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี ผู้วิจัยทำการรวบรวมจากแบบสอบถามแล้วจัดกลุ่มตามประเด็นที่กำหนดไว้ จากนั้นจึงทำการวิเคราะห์ โดยใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency) โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบท (Content Analysis Techniques)

4.2 สถิติเชิงอนุมาน (Inferential statistics) ได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูลตัวแปรลักษณะส่วนบุคคลที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนมีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาไหล อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัย

1. ลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 51.4 มีอายุ 20-30 ปี ร้อยละ 27.5 ประกอบอาชีพรับจ้าง ร้อยละ 37.0 มีรายได้ 10,000-20,000 บาท ร้อยละ 48.6 จบศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 34.1

2. ระดับปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยตามลำดับดังนี้ ความสำคัญของแผน ($\overline{X}$ = 2.87, S.D. = 0.61, S.D.^{2} = 0.37) ความรู้ความเข้าใจ ($\overline{X}$ = 2.81, S.D. = 0.68, S.D.^{2} = 0.47) การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ($\overline{X}$ = 2.75, S.D. = 0.56, S.D.^{2} = 0.32) ผู้นำชุมชน ($\overline{X}$ = 2.69, S.D. = 0.64, S.D.^{2} = 0.41) และการเมืองท้องถิ่น ($\overline{X}$ = 2.67, S.D. = 0.74, S.D.^{2} = 0.55) ตามลำดับ พิจารณาเป็นรายด้านดังนี้

2.1 ด้านความรู้ความเข้าใจในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยตามลำดับดังนี้ มีความรู้เกี่ยวกับแผนพัฒนาสามปี อบต.มีการถ่ายทอดความรู้ในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี อบต.มีการส่งเสริมให้ประชาชนรู้ตระหนักถึงคุณค่าของการจัดทำแผนพัฒนาสามปี มีการรับรู้การจัดทำแผนพัฒนาสามปีของ อบต. และมีความเข้าใจกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาสามปีตามลำดับ

2.2 ด้านการเมืองท้องถิ่นที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยตามลำดับดังนี้ นักการเมืองท้องถิ่นเข้ามามีบทบาทชี้นำการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของ อบต. ผู้บริหารท้องถิ่นใช้อำนาจแสวงหาผลประโยชน์จากการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของ อบต. นักการเมืองท้องถิ่นเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของ อบต. ในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของ อบต. มีความขัดแย้งระหว่างสภาท้องถิ่นกับผู้บริหารท้องถิ่น และในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของ อบต. มีความขัดแย้งระหว่างผู้บริหารกับประชาชนในชุมชน ตามลำดับ

2.3 ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี โดยรวม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยตามลำดับดังนี้ ในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของ อบต. มีการปิดประกาศให้ประชาชนได้รับทราบอย่างทั่วถึง มีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารขององค์การบริหารส่วนตำบลทางเสียงตามสายหรือหอกระจายข่าวของหมู่บ้าน มีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารขององค์การบริหารส่วนตำบลผ่านกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ อบต. มีการเผยแพร่เนื้อหาสาระของแผนพัฒนาสามปีของ อบต. ให้ประชาชนทราบ และท่านได้เข้ารับฟังการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ตามลำดับ

2.4 ด้านความสำคัญของแผนที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยตามลำดับดังนี้ การจัดทำแผนพัฒนาสามปีของ อบต. มีความสำคัญและเป็นประโยชน์ต่อชุมชน การจัดทำแผนพัฒนาสามปีสามารถกำหนดทิศทางในการพัฒนา อบต.หนองปลาไหล การจัดทำแผนพัฒนาสามปีทำให้เกิดการประสานงานที่ดีระหว่าง อบต. กับประชาชนในพื้นที่ การจัดทำแผนพัฒนาสามปีทำให้เกิดความชัดเจนในการบริหารงบประมาณ และการจัดทำแผนพัฒนาสามปีก่อให้เกิดความเชื่อมั่นในการบริหารกิจการสาธารณะของผู้บริหาร อบต.หนองปลาไหล ตามลำดับ

2.5 ด้านผู้นำชุมชนที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยตามลำดับดังนี้ ผู้นำชุมชนมีความเข้าใจกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ผู้นำชุมชนมีบุคลิกภาพที่น่าเชื่อถือ มีความเป็นผู้นำในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ผู้นำชุมชนเป็นผู้ประสานงานที่ดีในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ผู้นำชุมชนมีการสนับสนุนให้ประชาชนในชุมชน เข้าร่วมการจัดทำแผนพัฒนาสามปี และผู้นำชุมชนมีการจูงใจให้ประชาชนมีความกระตือรือร้นในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ตามลำดับ

3. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีโดยรวมมีอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยตามลำดับดังนี้ การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ($\overline{X}$ = 2.83, S.D. = 0.65, S.D.^{2} = 0.43) การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล ($\overline{X}$ = 2.78, S.D. = 0.74, S.D.^{2} = 0.56) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\overline{X}$ = 2.69, S.D. = 0.63, S.D.^{2} = 0.40) และการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ($\overline{X}$ = 2.68, S.D. = 0.70, S.D.^{2} = 0.49) ตามลำดับ พิจารณาเป็นรายด้านดังนี้

3.1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยตามลำดับดังนี้ มีอำนาจในการร่วมตัดสินใจที่จะดำเนินกิจกรรมที่ได้เสนอเพื่อแก้ไขปัญหาภายในชุมชนในแผนพัฒนาสามปีของ อบต. มีการให้อำนาจแก่ประชาชนร่วมตัดสินใจในการจัดการควบคุมการใช้และกระจายทรัพยากรภายในชุมชนตามแผนพัฒนาพัฒนาสามปีของ อบต. ประชาชนได้รับโอกาสในกระบวนการตัดสินใจตั้งแต่การเริ่มตัดสินใจ การดำเนินการตัดสินใจ และตัดสินใจในการปฏิบัติการต่าง ๆ ตามแผนพัฒนาสามปีของ อบต. อบต.ได้ชักนำ สนับสนุน และสร้างโอกาสให้ประชาชนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจดำเนินงานเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือหลายเรื่องรวมกัน มีส่วนร่วมในการตัดสินใจทำแผนพัฒนาสามปีของ อบต. และมีส่วนร่วมในการจัดเรียงลำดับความสำคัญของปัญหาตามความจำเป็นเร่งด่วน และความต้องการของชุมชนตามลำดับ

3.2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินการของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยตามลำดับดังนี้ มีส่วนร่วมในการดูแลสาธารณูปโภค เช่น ถนน ไฟฟ้า ศาลาอเนกประสงค์ เป็นต้น มีส่วนร่วมในโครงการก่อสร้างที่องค์การบริหารส่วนตำบลได้ดำเนินการ มีส่วนร่วมเป็นกรรมการในการดำเนินงานตามโครงการหรือกิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบล มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตามโครงการ/กิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลนำไปดำเนินการ และมีส่วนร่วมในการประชาพิจารณ์ร่างแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ ตามลำดับ

3.3 การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยตามลำดับดังนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลได้ดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของ อบต. ทำให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของ อบต.เป็นการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีก่อให้เกิดความเป็นระเบียบในงาน และใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ได้ประโยชน์จากการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของ อบต. เกี่ยวกับโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนน ไฟฟ้า น้ำประปา และองค์การบริหารส่วนตำบลได้จัดทำแผนงาน/โครงการที่เกี่ยวกับงานด้านการแก้ไขปัญหาความยากจน เช่น การส่งเสริมอาชีพ และการฝึกอบรมอาชีพ สนับสนุนผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาสให้ประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชน ตามลำดับ

3.4 การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีโดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยตามลำดับดังนี้ มีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาสามปีของ อบต. ประชาชนได้รับการแต่งตั้งเข้าร่วมเป็นกรรมการในการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาสามปี มีส่วนร่วมในการติดตามการนำแผนพัฒนาสามปีไปปฏิบัติ มีส่วนร่วมในการตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาสามปีของ อบต. และมีส่วนร่วมในการนำผลการประเมินไปแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของ อบต. ตามลำดับ

4. ลักษณะส่วนบุคคลของประชาชนได้แก่ เพศและรายได้ มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนมีสหสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาไหล อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .001 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านความรู้ความเข้าใจ และด้านผู้นำชุมชน ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของ

ประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .001 และด้านการเมืองท้องถิ่น ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01

5. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการมีส่วนร่วมของประชาชนกับการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาไหลอำเภอเขาย้อยจังหวัดเพชรบุรี ส่วนใหญ่ประชาชนเสนอแนะว่า 1) ควรมีการจัดให้มีการฝึกอบรมให้ความรู้เรื่องระเบียบ กฎหมายการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น และกฎหมายอื่น ๆ แก่ประชาชนและคณะกรรมการด้านต่าง ๆ รวมถึงสนับสนุนให้มีการจัดตั้งกลุ่มองค์กรชุมชนในพื้นที่ เพื่อให้เกิดความเข้มแข็งในการตรวจสอบการทำงานของท้องถิ่น 2) ควรมีการพัฒนาศักยภาพของผู้นำชุมชนในการจูงใจประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี 3) ควรรณรงค์สร้างจิตสำนึกในการรักท้องถิ่น รักถิ่นกำเนิดของตนเองโดยร่วมกันสร้างสรรค์และพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญและประชาชนได้รับประโยชน์ทั่วถึงกัน 4) ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมในกิจกรรมสาธารณะที่ช่วยสร้างคุณภาพชีวิตให้แก่ประชาชน และ 5) ควรมีการรณรงค์เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับทราบข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของท้องถิ่นอย่างทั่วถึง

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยผู้วิจัยนำมาอภิปรายผลตามประเด็นที่น่าสนใจได้ดังนี้

1. ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยตามลำดับดังนี้ ความสำคัญของแผน ความรู้ความเข้าใจ การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ผู้นำชุมชนและการเมืองท้องถิ่น ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่าการที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ นั้นเกิดจากปัจจัยทางด้านความพร้อมของประชาชน อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากความคิดความรู้สึกที่แสดงออกมาในรูปการประพฤติปฏิบัติโดยการยอมรับ หรือปฏิเสธ ในลักษณะของการรับรู้ การเรียนรู้ การคิด อารมณ์ และเจตคติ สอดคล้องกับแนวคิดของ พรชัย ฐีระเวช และคนอื่น ๆ (2552, หน้า 10-13) ได้กล่าวถึง ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการจัดทำและประสานแผนพัฒนาจังหวัดใหนมีประสิทธิภาพ มีอยู่ด้วยกัน 6 ประการ ได้แก่ปัจจัยเรื่องหลักเกณฑ์เรื่องกฎ ระเบียบในการจัดทำและประสานแผนฯ ปัจจัยด้านกระบวนการ ปัจจัยด้านบุคลากร ปัจจัยทางด้านผู้มีส่วนได้เสีย ปัจจัยด้านงบประมาณ และปัจจัยด้านการเมือง อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ อิทธิกร นุชนิยม (2554, หน้า 73-74) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานตามแผนพัฒนา 3 ปี (พ.ศ. 2554-2556) ของเทศบาลเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานตามแผนพัฒนา 3 ปี (พ.ศ. 2554-2556) ของเทศบาลเมืองชุมพร โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ ด้านปัญหา ด้านข้อมูลข่าวสาร ด้านลักษณะส่วนบุคคล ด้านข้อกฎหมาย ด้านค่านิยม ด้านผลประโยชน์ ด้านแรงกดดันทางสังคม และด้านผู้นำ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐหทัย เดโชพัฒน์ชญานิน (2556, หน้า 65-66) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านสังคมและคุณภาพชีวิตของแผนพัฒนา 3 ปี (พ.ศ.2554-2556) ของเทศบาลตำบลเขาน้อย อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการมองเห็นปัญหามีค่าเฉลี่ยอยู่ในอันดับแรก รองลงมาคือ ด้านการรับข้อมูลข่าวสาร และด้านลักษณะส่วนบุคคล

2. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาไหลอำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี โดยรวมมีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากทุกด้าน มีค่าเฉลี่ยตามลำดับดังนี้ การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ แสดงให้เห็นว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนเกิดจากองค์การบริหารส่วนตำบลจะต้อง

เปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการคิดริเริ่ม การพิจารณาตัดสินใจ การร่วมปฏิบัติและร่วมรับผิดชอบในเรื่องต่าง ๆ อันมีผลกระทบต่อประชาชนเอง และต้องยอมรับปรัชญาการพัฒนาชุมชนว่าประชาชนทุกคนต่างมีความปรารถนาที่จะอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นอย่างเป็นสุข ได้รับการปฏิบัติอย่างเป็นธรรมและเป็นที่ยอมรับของผู้อื่น สอดคล้องกับแนวคิดของ ไพรัตน์ เตชะรินทร์ (อ้างถึงใน สุวิน ศรีเมือง, หน้า 2554, หน้า 18) ได้กล่าวไว้ว่า การสร้างพฤติกรรมของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนานั้นรัฐจะต้องทำการส่งเสริม ชักนำ สนับสนุน สร้างโอกาสให้ประชาชนทั้งในรูปส่วนบุคคล กลุ่ม ชมรม สมาชิกมูลนิธิ และองค์กรอาสาสมัครรูปแบบต่าง ๆ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานเรื่องใดเรื่องหนึ่งเพื่อให้เกิดบรรลุตามวัตถุประสงค์และนโยบายการพัฒนาที่กำหนดไว้อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปวีณ์ริศา คงกระพันธ์ (2557, หน้า 73-75) ได้ศึกษาการจัดทำแผนพัฒนาตำบลโดยกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลหินเหล็กไฟ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนขององค์การบริหารส่วนตำบลหินเหล็กไฟ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดลงไป ได้แก่ ด้านการรับผลประโยชน์ ด้านการร่วมตัดสินใจ ด้านการร่วมปฏิบัติ และด้านการร่วมติดตามประเมินผล ตามลำดับ

3. ลักษณะส่วนบุคคลของประชาชนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาไหล อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี ได้แก่ เพศ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 และรายได้ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 และปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีมีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .001 แสดงให้เห็นว่าพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเกิดจากปัจจัยหลายอย่างที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ดังที่ Singh (อ้างถึงใน ตะวัน ตระการฤกษ์, 2552, หน้า 43) ได้สรุปผลวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางสังคมไว้ว่า มีปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดระดับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางสังคม ได้แก่ อายุ เพศ สุขภาพ ระยะเวลาอาศัยในชุมชน ระยะห่างของการตั้งบ้านเรือน ขนาดของครอบครัว มาตรฐานทางสังคมของประชาชน ระดับการศึกษา ลักษณะส่วนบุคคล การปรับตัวทางสังคม ความสนใจ ความเฉลียวฉลาด การอบรมทางพฤติกรรม ทัศนคติ ข่าวสารและการติดต่อสื่อสาร ความเชื่อศาสนา ค่านิยมทางสังคม ความเชื่อในตนเอง ความเชื่อและการแสดงออกทางพฤติกรรม ความพึงพอใจ การเป็นผู้นำ และการตระหนักถึงความสำคัญของกิจกรรม อีกทั้งยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ อารยา เถาวัลดี (2558, หน้า 89-92) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาคมหมู่บ้านในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาคมหมู่บ้านในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ได้แก่ ความคาดหวังในผลประโยชน์ สถานภาพ รายได้ ระดับการศึกษา และอายุ ตัวแปรดังกล่าวสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาได้ร้อยละ 42.90 (R^2 = 0.429, F = 13.162) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ อิทธิกร นุชนิยม (2554, หน้า 73-74) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานตามแผนพัฒนา 3 ปี (พ.ศ.2554-2556) ของเทศบาลเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานตามแผนพัฒนา 3 ปี (พ.ศ.2554-2556) ของเทศบาลเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร ได้แก่ ด้านผลประโยชน์ ด้านปัญหา ด้านข้อมูลข่าวสาร ด้านลักษณะส่วนบุคคล ด้านข้อกฎหมาย ด้านค่านิยม ด้านแรงกดดันทางสังคม และด้านผู้นำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการมีส่วนร่วมของประชาชนกับการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาไหล อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี ประชาชนเสนอแนะว่า ควรมีการจัดให้มีการ

ฝึกอบรมให้ความรู้เรื่องระเบียบ กฎหมายการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น และกฎหมายอื่น ๆ แก่ประชาชนและคณะกรรมการด้านต่าง ๆ รวมถึงสนับสนุนให้มีการจัดตั้งกลุ่มองค์กรชุมชนในพื้นที่ เพื่อให้เกิดความเข้มแข็งในการตรวจสอบการทำงานของท้องถิ่น ควรมีการพัฒนาศักยภาพของผู้นำชุมชนในการจูงใจประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ควรรณรงค์สร้างจิตสำนึกในการรักท้องถิ่น รักถิ่นกำเนิดของตนเองโดยร่วมกันสร้างสรรค์และพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญและประชาชนได้รับประโยชน์ทั่วถึงกัน

ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยได้ค้นพบถึงประเด็นปัญหาต่าง ๆ ที่น่าสนใจและนำมาสู่การวิเคราะห์เพื่อสร้างข้อเสนอแนะสำหรับยกระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. การพัฒนาศักยภาพของผู้นำชุมชนในการจูงใจประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาไหล อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี
2. การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมในกิจกรรมสาธารณะที่ช่วยสร้างคุณภาพชีวิตให้แก่ประชาชน
3. การพัฒนาระบบการสื่อสาร ประชาสัมพันธ์ เพื่อให้ข้อมูลแก่ประชาชนอย่างต่อเนื่องและทั่วถึง

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1. องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการพัฒนาศักยภาพแก่ผู้นำชุมชน รวมถึงมีการมอบอำนาจและทรัพยากรในการทำงาน เพื่อช่วยให้การกระตุ้นจูงใจให้ประชาชนให้เข้าร่วมกิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
2. องค์การบริหารส่วนตำบลต้องมีการพัฒนาระบบการสื่อสาร ระบบประชาสัมพันธ์ในช่องทางอื่น ๆ อย่างต่อเนื่องและทั่วถึง เพื่อช่วยให้ประชาชนรับรู้รับทราบถึงปัญหาและความสำคัญของปัญหาที่ต้องได้รับการแก้ไขปัญหา โดยเฉพาะการแก้ปัญหาที่ต้องได้รับความร่วมมือจากประชาชน รวมถึงการให้ข้อมูลในเชิงบวกต่อการเข้าร่วมกิจกรรม
3. องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการพิจารณาอย่างรอบคอบก่อนออกข้อบังคับใช้ข้อกฎหมายที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อประชาชน ดังนั้นจึงควรมีการสำรวจความคิดเห็นเพื่อขอมติก่อนออกข้อบังคับใช้ข้อกฎหมายในแต่ละเรื่อง เพื่อช่วยให้ประชาชนที่ได้รับผลกระทบเกิดการยอมรับและปฏิบัติตาม

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาในเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาไหล อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหารทุกระดับที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาสามปี
2. ควรมีการต่อยอดการศึกษาโดยเลือกทำการศึกษาตัวแปรอื่น ๆ เช่น ทัศนคติของผู้นำชุมชนที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาไหล อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี เพื่อให้ได้ข้อมูลทางงานวิจัยที่มีความหลากหลายมากขึ้น
3. ควรทำการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของประชาชนในพื้นที่จังหวัดอื่น ๆ เพื่อนำข้อมูลมาเป็นแนวทางในการพัฒนา ปรับปรุงประสิทธิผลการจัดทำแผนพัฒนาสามปีให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

โกวิทย์ พวงงาม. (2552). **การปกครองท้องถิ่นไทยหลักการและมิติใหม่ในอนาคต.** กรุงเทพฯ: บพิธการพิมพ์.

ณัฐพล ขันธไชย. (2557). Green. S. B. (1991. How many subjects does it take to do a regression analysis? Multivariate Behavioral Research, 26, 499-510. **วารสารเกษมบัณฑิต, 15(1),** 140-144.

ณัฐหทัย เดโชพัฒน์ชญานิน. (2556). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านสังคมและคุณภาพชีวิตของแผนพัฒนา 3 ปี (พ.ศ.2554-2556) ของเทศบาลตำบล เขาน้อย อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์.** วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.

ตะวัน ตระการฤกษ์. (2552). **การมีส่วนร่วมของราษฎรอาสาในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในเขตรับผิดชอบของสถานีตำรวจภูธรเมืองสมุทรสาคร.** วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ปวีณ์ริศา คงกระพันธ์. (2557). **การจัดทำแผนพัฒนาตำบลโดยกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลหินเหล็กไฟ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์.** วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.

พชรพรรณ พันธ์แตง. (2552). **แนวทางการพัฒนากระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลบางนมโค อำเภอเสนอ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา.** การค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.

พรชัย ฐีระเวช และคณะ. (2552). แนวคิดในการยกร่างกฎหมายการเงินการคลังของรัฐ. **วารสารการเงินการคลัง,** 21(62) 95-104.

ยุทธิพงศ์ นิคม. (2550). **การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2549-2551) ขององค์การบริหารส่วนตำบลทรายขาว.** วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

วราพร นิบูร์. (2550). **การมีส่วนร่วมของประชาชนตำบลมะนังยงในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ.2549-2551) ขององค์การบริหารส่วนตำบลมะนังยง อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี.** การศึกษาอิสระปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

วิศิษฐ์ ทวีเศรษฐ. (2549). **การเมืองและการปกครองไทย** (พิมพ์ครั้งที่ 17). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

สมบูรณ์ สุขสำราญ. (2545). การปกครองส่วนท้องถิ่นและการกระจายอำนาจ. **วารสารราชบัณฑิตยสถาน, 27(2)** 342-361.

สุดาวรรณ์ มีบัว. (2547). **การมีส่วนร่วมของสมาชิกประชาคมตำบลในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช.** วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2550). **รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550.** กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.

อารยา เถาวัลดี. (2558). **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาคมหมู่บ้านในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด.** วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

อิทธิกร นุชนิยม. (2554). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานตามแผนพัฒนา 3 ปี (พ.ศ.2554-2556) ของเทศบาลเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร.** วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.

Cohen, J. M. and Uphoff, N. T. (1981). **Rural Development Participation: Concept and Measures for Project Design Implementation and Evaluation.** Rural Development Committee Center for International Studies. Cornell University.